

stærkt frem, da andre Medlemmer ifjor foreslog den store administrative saakaldte Konningscommission. Dengang var dette Hovedindvendingen, som ogsaa gjorde, at Forslaget ikke her vandt endnu større Tilslutning, end det gjorde. Ganste anderledes er det her; her befinde vi os paa et ganste neutralt Gebeet; thi her foreligger ikke noget Regjeringsforslag, som vi opponere imod ved at foreslaae Nedsettelsen af en Commission, vi tage Intet ud af Regjeringens Haand. Som det ligger i Sagens Natur, saaledes troer jeg ogsaa, at det følger af den hele Maade, hvorpaa vi tage denne Sag, at der her ikke er den fjerneste Anledning til at gjøre den Indvending, at der ved vort Forslag skulde være tilfigtet en Opposition. Denne Indvending kan her ikke med Skygge af Grund reises.

Steen: Det er en stor Tanke, der er nedlagt i den Beslutning, der her er bragt i Forslag, og det kan ikke nægtes, at dette Folkething vilde sætte sig et overordentlig smukt Eftermæle, om det kunde lykkes det paa Grundlag af denne Beslutning at tilveiebringe et Arbeide, som vilde have en heldbringende Indflydelse paa den fremtidige Udvikling af vort Skolevæsen; men jeg frygter for, at denne Tanke ikke er fuldbaaren, og dette slutter jeg deraf, at den hele Beslutning er affattet i en saadan Form, og de Udtalelser, der have ledsaget den, holdte i en saa almindelig Skikkelse, at det ikke let er muligt at sige, paa hvilken Maade man nu egentlig har tænkt at virke med de Kræfter, man vil sætte ind i Commissionen. Jeg mener, at Beslutningen er affattet uden tilstrækkelig Klarhed i saa Henseende. Jeg kan tænke mig to Maader — ja maastee flere, jeg skal strax komme til en tredje, men foreløbig vil jeg kun tale om de to — hvorpaa man kan anstille en Undersøgelse som den paatænkte. Jeg vil kalde disse to Maader den theoretiske og den praktiske. Ved den theoretiske Undersøgelse vilde jeg forstaae den, som gaaer ud paa at give en nøiagtig Fremstilling af de gjældende Love og Bestemmelser, de Regler, hvorved vort hele

Skolevæsen er ordnet. Dertil behøves ikke nogen parlamentarisk Commission; det er et Maal, der kan naaes enten ved at udsætte Pritisopgaver eller ved at opmuntre enkelte Mænd til at anstille de fornødne Undersøgelser i saa Henseende; jeg troer ikke engang, at det er muligt for en Commission paa 15 Medlemmer at udarbejde en saadan Overfigt, som virkelig vilde blive til nogen Nytte ved fremtidige Undersøgelser. Ved den praktiske Undersøgelse vilde jeg forstaae den, som gaaer ud paa at sammenligne Lovens Bud med den Maade, hvorpaa dette Bud er bragt til Udførelse i det virkelige Liv. Dette er unægtelig et Arbeide, hvortil en Commission kan være gavnlig, og der bliver kun Spørgsmaal om, hvorvidt det skal være en parlamentarisk Commission eller ikke. Disse to Hovedretninger af Undersøgelse ere imidlertid ikke angivne i Forslaget. Man maa forudsætte, og det er jo ogsaa udtalt af den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, at det ligger Commissionen frit for, hvorledes den vil gaae frem; men jeg skjønner ikke rettere, end at, naar den skal tage fat paa Arbeidet, maa det blive en theoretisk Undersøgelse, og det er da et stort Spørgsmaal, om den egentlig vil kunne komme tilende med Arbeidet selv i et længere Tidsrum navnlig naar den bestaaer af 15 Medlemmer. — Naar jeg nu seer hen til de Udtalelser, hvormed den ærede Ordfører for Forslagsstillerne idag ledsagede Motiveringen af Forslaget, finder jeg ikke, at Sagen derved er bleven klarere. Hans Udtalelser angik nærmest Enkeltheder, som kunde blive Gjenstand for en saadan Commissions Virksomhed. Jeg kan nu være enig med ham i Meget af, hvad han fremsatte med Hensyn til det Formaal, man skulde stræbe hen efter; jeg kan ogsaa være enig med ham, naar han med Hensyn til Religionsunderviisningen peger hen paa, at det vilde være godt og til overordentlig stor Fordeel for Almueffolevæsenet — dette er dog allerede udtalt for næsten 20 Aar siden — at dets Lærere ikke ledede Religionsunderviisningen, men at denne alene lagdes i Præstens Haand.